

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/13/2024
Identifikačné číslo spisu:	4421201633
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4421201633.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: G. I., narodená XX.N. XXXX, Z., Q. O., L. XX, XXX XX N., zastúpená: Advokátska kancelária Marko, s.r.o., Bernolákovo Gróbska 19, IČO: 36 860 646, proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej Republiky, Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 18C/16/2021, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 24. augusta 2023 sp. zn. 7Co/105/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 24. augusta 2023 sp. zn. 7Co/105/2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým uznesením zrušil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 27. mája 2022 č.k. 18C/16/2021-241 (ďalej len „súd prvej inštancie“) a konanie zastavil. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí žalobu, podanú dňa 29.03.2021, zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa domáhala náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom - Oddelením cudzineckej polície Policajného zboru SR, Nové Zámky. Zo samotnej žaloby nie je zrejmé, že by nárok na náhradu škody bol predbežne prerokovaný pred príslušným štátnym orgánom. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 9 ods. 1,4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci“), § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 prvá veta uvedeného zákona. Z dokladov nachádzajúcich sa v spise a z výpovede právnych zástupcov sporových strán mal za preukázané, že pred podaním žaloby o náhradu škody nebol splnený postup, uvedený v § 15 resp. 16 zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci, keďže vec nebola predbežne prerokovaná s príslušným štátnym orgánom. Konštatoval, že podľa tvrdenia zástupkyne žalovaného, bola žiadosť predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody doručená žalovanému dňa 03. marca 2022, teda až po podaní žaloby na Okresný súd Nové Zámky.

Keďže nebol dodržaný postup v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení, teda pred podaním žaloby na súd nebol nárok žalobkyne predbežne prerokovaný s príslušným orgánom, súd žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd vec posúdil podľa § 9, 161 ods. 1, 2 CSP a § 15 ods. 1, 16, ods. 4 prvej vety zákon o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci 2003 Z. z. Uviedol, že poškodený sa má obrátiť na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu na náhradu škody. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že pred podaním žaloby takýto návrh na prerokovanie u štátneho orgánu zo strany žalobkyne podaný nebol, avšak v priebehu konania pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, bola doručená Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky. Na základe tejto žiadosti štátny orgán vyzval žalobkyňu na odstránenie nedostatkov, ktorá výzva bola doručená a riadne prevzatá zástupcom žalovanej dňa 31. marca 2022. V stanovenej lehote tieto vady žiadosti odstránené neboli, na čo štátny orgán oznámil, že neprihliada na žiadosť o náhradu škody, práve z dôvodu neodstránenia vád v žiadosti a toto oznámenie bolo doručené zástupcovi žalobkyne. Podľa neho z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie v čase svojho rozhodovania nemal žalobu zamietnuť z dôvodu, že poškodený sa neobrátil so svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku u štátneho orgánu, ale mal vytvoriť priestor pre to a vyzvať na odstránenie tohto nedostatku a tejto podmienky, so stanovením primeranej lehoty. Avšak žalobkyňa bez toho, aby bola súdom prvej inštancie vyzývaná na odstránenie nedostatku tejto podmienky, sama podala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na štátny orgán. Vzhľadom na neodstránenia vád žiadosti, príslušný štátny orgán nereflektoval, čo v konečnom dôsledku vedie k tomu, akoby takáto žiadosť pred príslušný štátny orgán ani podaná nebola. Súd prvej inštancie mal preto podľa odvolacieho súdu potom skúmať, či sú splnené procesné podmienky pre to, aby mohol vo veci rozhodnúť. Keďže je v danej veci predmetom konania uplatnený nárok žalobkyne na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a v zmysle § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1 uvedeného zákona sa pred konaním na súde obligatórne vyžaduje predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom. Až v prípade, ak príslušný orgán uplatnený nárok čo i len čiastočne neprizná v lehote 6 mesiacov od prijatia žiadosti o predbežné prerokovanie, je žiadateľ oprávnený sa domáhať priznania náhrady škody na súde. V danom prípade ide totiž o delnú právomoc, t. j. riešenie tej istej otázky patrí do právomoci dvoch orgánov, pričom právomoc súdu v danom prípade vznikne až po tom, čo žiadateľ nebol so svojím nárokom úspešný (čo aj čiastočne) na orgáne, ktorý má na prejednanie veci prvotnú právomoc. Na základe vyššie uvedených skutočností niet žiadnych pochybností o tom, že v tomto štádiu nie je daná právomoc súdu, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 CSP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že konanie bolo zastavené v dôsledku nedostatku právomoci súdu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Podľa žalobkyne odvolací súd nekonal vo veci, zaoberal sa len postupom súdu prvej inštancie, či mohla byť žaloba zamietnutá a nie predloženými dôkazmi. Následne popísala priebeh sporu. Odvolací súd zrušením rozsudku súdu prvej inštancie a zastavením konania naplnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Preto žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne odkázal na svoju doterajšiu argumentáciu právnou argumentáciu. Rozhodnutie odvolacieho súdu označil za vecne správne a náležité odôvodnené. Dovolanie považuje za neprípustné a nedôvodné, nakoľko nedošlo zo strany žalobkyne k naplneniu ani preukázaniu dovolacích dôvodov, na ktorých zakladá svoje dovolanie. Rozhodovanie v rozpore s predstavami strán konania nezakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Len poukázanie na dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je dostatočné bez preukázania dôvodnosti jeho uplatnenia. Rozporuje všetky tvrdenia žalobkyne uvedené v dovolaní. Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa

nebola postupom súdov žiadnym spôsobom na svojich právach. Nárok žalobkyne považuje za nedôvodný a nepreukázaný. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne odmietol alebo zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobkyňa dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech ktorých bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, a preto podľa § 449 ods.1 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví a spor alebo vec mu postúpi. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

15. Aj keď odvolací súd správne uviedol, že v danom prípade vec nepatrí do právomoci súdu pre absenciu prerokovania predbežného nároku v zmysle § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci, postupoval v rozpore s § 10 ods. 1 CSP, keď nedošlo k postúpeniu veci príslušnému orgánu Slovenskej republiky.

16. Podľa § 15 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

17. Podľa § 15 ods.2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

18. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ odvolací súd konštatoval nedostatok právomoci a konanie zastavil tak v zmysle § 10 ods.1 CSP mal súčasne vec postúpiť príslušnému orgánu verejnej správy do právomoci, ktorého vec patrí. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že: „... Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že pred podaním žaloby takýto návrh

na prerokovanie u štátneho orgánu zo strany žalobkyne podaný nebol, avšak v priebehu konania pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, bola doručená Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky...“. Dovolací súd poukazuje na to, že ak bol zistený nedostatok právomoci súdu konať na základe podania označeného ako žaloba, potom je nevyhnutné toto podanie považovať podľa obsahu za žiadosť v zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., pričom účinky jej podania dňa 29. marca 2021 zostávajú zachované v zmysle § 15 ods.2, druhá veta zákona č. 514/2003 Z.z. Táto žiadosť časovo predchádzala žiadosti, ktorá bola podaná v priebehu súdneho konania. V prípade postúpenia veci sa príslušný správny orgán musí ňou zaoberať.

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.